

COMISIÓN INFORMATIVA DE TURISMO, TERMALISMO E MEDIO AMBIENTE

ACTA da mencionada comisión informativa, correspondente ao día **21 de xaneiro de 2025**

Ás 17.51 horas do día 21 de xaneiro de 2025, reúnese a Comisión Informativa de Turismo, Termalismo e Medio Ambiente, en sesión ordinaria, na sala de xuntas da Deputación Provincial, coa asistencia dos seguintes deputados e deputadas:

Presidente: D. Luís Menor Pérez

Deputados/as do Grupo Popular:

D. Rosendo Luís Fernández Fernández

D.^a Marta Nóvoa Iglesias

D.^a Patricia Torres Madureira

D.^a M.^a del Carmen González Quintela

D. Manuel Seoane Rodríguez

Deputados/as do Grupo Socialista:

D. Emilio Luís Díaz Vidal

D.^a Susana Rodríguez Estévez

D. Aurentino Alonso Araújo

D. Álvaro Vila Araújo

Deputados/as do BNG:

D.^a María José Mangana Guede

D. Xosé Manuel Puga González

Deputados de Democracia Ourensana:

D. Antonio Fernández Martín

D. Gonzalo Pérez Jácome

Secretario: D. Juan Marquina Fuentes

Interventora: D.^a Begoña Álvarez Matos

Seguidamente, iniciouse o tratamento dos asuntos incluídos na orde do día, do xeito que se reflicte a continuación:

1º.- APROBACIÓN DA ACTA DA SESIÓN ANTERIOR, CORRESPONDENTE Á DO DÍA 12 DE DECEMBRO DE 2024.-

A Secretaría Xeral deu traslado do borrador da acta da sesión anterior, correspondente á ordinaria do día 12 de decembro de 2024.

Non se producen intervencións e, por unanimidade, a comisión adopta o seguinte acordo:

Aprobar a acta da sesión ordinaria da Comisión Informativa de Turismo, Termalismo e Medio Ambiente do día 12 de decembro de 2024, conforme co borrador elaborado pola Secretaría Xeral.

2º.- MOCIÓN DO GRUPO SOCIALISTA PARA A ADOPCIÓN DUNHA ESTRATEXIA AMPLA E EFECTIVA PARA A PROTECCIÓN FRONTE OS RISCOS ASOCIADOS AO GAS RADON

D. Aurentino Alonso Araújo, do Grupo Socialista, expón o contido da seguinte moción:

“O gas radon é un elemento radioactivo natural, incoloro e inodoro, que se orixina en chans graníticos e acumúlase en espazos pechados, como vivendas ou lugares de traballo. A súa inhalación prolongada asociase a un maior risco de cancro de pulmón, sendo a segunda causa principal deste andazo despois do tabaco. O radon participa do 10 ao 25% de todos os casos de cancro de pulmón, coma detonante principal entre non fumadores e coma desencadéante secundario entre fumadores e ex-fumadores. Recentes estudos reflicten que o risco de cancro de pulmón incrementase un 8% por cada 100 bequerelios (Bq)/m³ de aumento na concentración media de radon (IC95: 3-16%). Na provincia de Ourense a presenza de chans graníticos e un parque residencial antigo incrementa a concentración do radon en interiores. Amais, existe unha importante variación na concentración anual media nunha vivenda, que se explica, entre outros factores, polas variacións meteorolóxicas, o cal pode implicar que se subestime o risco se a medición se fai nun único momento ou período. Galicia é a rexión de España con meirandes concentracións de radon en vivendas e Ourense a provincia galega cuns índices máis elevados polas súas características xeolóxicas. Un 23% das vivendas superan os límites establecidos pola directiva europea 59/2013 EURATOM e o Código Técnico de Edificación (CTE), que implica que, de media, 1 de cada 4 vivendas da provincia convive con concentracións superiores a 300 Bq/m³. Un estudio realizado polo Laboratorio Radon da Universidade de Santiago de Compostela da conta dos niveis de concentración no interior das vivendas de Ourense a partires de medicións en 797 vivendas (2,6 análises por cada 1.000 habitantes), situándose como a provincia mellor caracterizada do Estado neste senso. Sobre o papel, tal nivel de detalle facilita a realización de accións correctivas para evitar as consecuencias nocivas de vivir con elevadas concentracións de radon, ofrecer información aos veciños para adoptar medidas en fogares e lugares de traballo, e pode servir de guía aos concellos para protexer a saúde das súas veciñas e veciños. Na provincia o gas radon confórmase coma problema significativo, especialmente en certas comarcas e municipios. A comarca con maior número de medicións de radon é Ourense (303) seguida de O Carballiño (91). A zona de Allariz-Maceda é a que presenta unha maior porcentaxe de vivendas analizadas que superan os límites establecidos (36,8%), seguida das Terras de Trives (35,3%). Namentres, as comarcas con menor número de vivendas avaliadas que superan estes selos de radon están situadas na Limia (11,1%) e nos concellos celanoveses (11,5%). Por municipios, a concentración do gas é moi variable. Tomando en conta soamente concellos con máis de dez medicións, os que teñen maiores ratios de concentración de radon son San Cibrao das Viñas e Pereiro de Aguiar, con case 4 de cada 10 vivendas por riba dos máximos (300 Bq/m³), situándose no extremo contrario O Barco de Valdeorras, que non chega nin a unha vivenda estudada de cada dez por riba do límite. Os poderes públicos teñen adoptado medidas para abordar a problemática. A estratexia autonómica “Reduce radon” inclúe a medición dos niveis de gas en centros socio-sanitarios e educativos, así como a promoción

de avaliacións en fogares e lugares de traballo. Desde outono de 2024, o 90% dos locais comerciais galegos deben someterse a medicións de radon en plantas baixas e soutos dentro do plan de Prevención de Riscos Laborais. Ese mesmo ano o ministerio de Sanidade adoptou o Plan Nacional contra o Radon, que establece directrices para identificar e mitigar a presenza do gas en vivendas, edificios de acceso público e entornas laborais, coma complemento á acción dos poderes autonómicos. Para reducir a concentración de radon en interiores téñense implementado solucións como ventilacións forzadas, instalación de arquetas de succión e membranas anti-radon, que son barreiras impermeables en chans e paredes que evitan a infiltración en edificacións. Asemade, leváronse a cabo campañas informativas de sensibilización sobre os riscos do radon e a importancia de realizar medicións, ofrecéndose formacións específicas a profesionais. A Deputación de Ourense tamén ten tomado iniciativas relacionadas co gas radon, como a elaboración dun mapa de concentración de radon, que identifica as zonas con maior risco na provincia, e a promoción de obradoiros, charlas e reparto de material informativo sobre os perigos do radon e formas de mitigación. Porén, á luz do impacto do radon na provincia, estas medidas entópanse curtas, requiríndose dunha estratexia máis ampla e efectiva. Neste senso, a Deputación está chamada a traballar no deseño dun plan específico, con metas claras e dotado de recursos consecuentes, que oriente e coordine as accións dos municipios de toda a provincia contra o radon con vistas a garantir a integridade e saúde da veciñanza. O plan debe contemplar iniciativas como: 1) medicións de balde ou a baixo custo en vivendas e locais, 2) instalación de mecanismos de mitigación en edificios de titularidade pública, colaborando cos concellos que se podan ver especialmente afectados; 3) subvencións para mitigar o gas en vivendas privadas, 4) a promoción da adopción de normativas locais de construción, con requisitos específicos nas licencias de obra para garantir que as novas edificacións incorporen sistemas de protección e 5) impulsar o uso de novas tecnoloxías para a detección e seguimento dos niveis de radon. Por todo o exposto o Grupo Provincial Socialista presenta as seguintes PROPOSTAS DE ACORDO: PRIMEIRA.- Instar á Deputación de Ourense a adoptar un Plan Provincial Integral contra o Gas Radon, con obxectivos claros e dotado de recursos suficientes para orientar e coordinar as accións dos concellos, administracións e entidades privadas con vistas á protección da saúde da veciñanza fronte aos riscos asociados ás elevadas concentracións do gas. SEGUNDA.- Namentres non se adopta o devandito Plan, instar á Deputación de Ourense a reforzar o número e cadencia das medicións de gas radon, promovendo a súa gratuidade sempre que sexa posible, en cooperación con outras administracións e instancias académicas, multiplicando as accións de divulgación e sensibilización arredor dos perigos das elevadas concentracións de gas. TERCEIRA.- Namentres non se adopta o devandito Plan, instar á Deputación de Ourense a colaborar cos concellos a todos os niveis, xa sexa normativo, consultivo ou mesmo financeiro, para paliar o impacto, anticipar e previr os efectos perniciosos da exposición ao gas radon”.

D.^a María José Mangana Guede, do BNG, sinala que o seu grupo estudará a moción, coa que en principio está de acordo.

D. Rosendo Luís Fernández Fernández, do Grupo Popular, sinala que esta Deputación xa foi pioneira cun acordo adoptado no pleno a iniciativa do PP no ano 2017, e do que resultou unha colaboración coa USC neste eido. Sinala que esta colaboración se debería retomar, e que así se fará.

Non se producen máis intervencións e co voto favorable do Grupo Socialista (4) e a abstención do Grupo Popular (6), do BNG (2) e de DO (2), a comisión ditamina favorablemente a adopción, por parte do Pleno, do seguinte acordo:

PRIMEIRO.- Instar á Deputación de Ourense a adoptar un Plan provincial integral contra o gas Radon, con obxectivos claros e dotado de recursos suficientes para orientar e coordinar as accións dos concellos, administracións e entidades privadas con vistas á protección da saúde da veciñanza fronte os riscos asociados ás elevadas concentracións do gas.

SEGUNDO.- Namentres non se adopta o devandito Plan, instar á Deputación de Ourense a reforzar o número e cadencia das medicións de gas radon, promovendo a súa gratuidade sempre que sexa posible, en cooperación con outras administracións e instancias académicas, multiplicando as accións de divulgación e sensibilización arredor dos perigos das elevadas concentracións de gas.

TERCEIRO.- Namentres non se adopta o devandito Plan, instar á Deputación de Ourense a colaborar cos concellos a todos os niveis, xa sexa normativo, consultivo ou mesmo financeiro, para paliar o impacto, anticipar e previr os efectos perniciosos da exposición ao gas radon.

3º.- MOCIÓNS DE URXENCIA.- Non se presentan.

4º.- ROGOS E PREGUNTAS.- Non se formulan.

E, ás 18.00 horas, dáse por finalizada a reunión, redactándose a presente acta que se asinará electronicamente. Dou fe.